

Crítiques

verdaguier per sempre

Més estudis

Anuari Verdaguier, núm. 14
Eumo, Vic, 2006

Fa pocs mesos va aparèixer el volum 14 de l'*Anuari Verdaguier*, publicat per l'editorial vigatana Eumo i corresponent a l'any 2006, que aplega un nombre important d'estudis sobre Verdaguier presentats, com a ponències o comunicacions, al VI Col·loqui sobre Verdaguier, celebrat a Vic i a Barcelona el novembre de l'any anterior i centrat en l'estudi de la llengua, la retòrica i la poètica verdaguieriana.

Conferències i ponències El volum serà ben rebut pels estudiosos de Verdaguier, en nombre creixent, segons es desprèn de l'abundor de treballs presentats a l'esmentat Col·loqui, entre els quals destaquen les sis conferències i ponències que obren el volum. Els seus autors demostren a bastament llur competència tractant temes diversos i tots interessants: Joan Veny –incorporat recentment a l'estudi de Verdaguier– s'ocupa de la llengua de l'escriptor, en un treball imprescindible per a l'estudi, tot just esbossat, d'un aspecte tan fonamental de l'obra verdaguieriana; Albert Rossich ens descobreix dos registres lingüístics de Verdaguier en la seva poesia: el culte i el popular, amb conseqüències ortogràfiques; Pere Ramírez –que ja havia fet conèixer alguns treballs sobre la mètrica de l'autor de *Canigó*– analitza les estructures rítmiques en la prosa de Verdaguier; Amadeu Viana i Margarida Arizeta ens fan veure nous aspectes en la retòrica i la poètica verdaguieriana, sobretot en el poema èpic *L'Atlàntida*, i Josep Massot ens parla extensament de les relacions entre Marian Aguiló i el poeta de Folgueroles.

Disset comunicacions Les disset comunicacions que segueixen tracten qüestions molt variades, la major part entorn dels temes d'estudi del Col·loqui: aspectes lingüístics (Gabriel Bibiloni, Josep Gallart, Jordi Ginebra, M. Pilar Perea, Ramon Pinyol i Joan Requesens) i literaris (M. Carme Bernal, M. Àngels Verdaguier, Jordi Malé, Ignasi Moreta i Laia Nogueira) de l'obra verdaguieriana. Altres treballs s'ocupen d'aspectes complementaris: els afers editorials de l'escriptor (Isidor Cònsul), les seves idees estètiques (Joan Cuscó), les dedicatòries de Verdaguier a Marian Aguiló (Joan Requesens), la commemoració valenciana del centenari del naixement del poeta, el 1945 (Rafael Roca), la representació radiofònica de *Canigó* el mateix any (Daniel Cals), dues cartes del poeta a Terenci Thos (Jaume Vellvehí) i dos poemes verdaguierians traduïts al francès (Pep Vila).

Aquestes aportaci-

Narcís
Garolera

ons presenten algunes divergències de qualitat: al costat de contribucions rigoroses i innovadores sobre aspectes centrals de la producció literària verdaguieriana (valguin com a exemple els erudits treballs de Ginebra, Malé o Moreta), hi ha col·laboracions que no acaben de tenir el nivell desitjable en una trobada científica.

Algunes reserves Tanmateix, posats a fer alguna objecció metodològica al conjunt d'aquests estudis, faria una reserva general a un punt advertit sobretot en les comunicacions ressenyades: alguns estudiosos –especialment els més novells– no acaben d'estar al dia de l'abundosa bibliografia verdaguieriana, incrementada notablement els darrers anys. Així, per exemple, citen versos o fragments de Verdaguier per edicions totalment obsoletes i desacreditades des del punt de vista filològic (*Canigó*, per l'edició de Selecta... de l'any 1943!, i en una ortografia normalitzada que no és d'aquesta edició); *En defensa pròpia*, per una dubtosa edició de 1994, o per l'edició poc fiable de Francesc Matheu; *Montserrat*, per una edició de la qual la crítica ha fet veure les mancances filològiques; *Idil·lis i cants místics*, per una edició que ignora l'única edició crítica d'aquesta obra... En algun cas, fins i tot la referència bibliogràfica és errònia: els articles *En defensa pròpia* (citats a la pàg. 393 per l'edició "popular" de Matheu) no són pas de 1898, sinó de 1895 i 1897, i han estat publicats recentment en una edició fiable i a l'abast de tothom.

Un annex gratuït Clou el volum un estrany annex de Joaquim Molas sobre la recent publicació de *Totes les obres* de Verdaguier (Proa, 2003-06), amb algunes afirmacions amb les quals no puc pas estar d'acord. Molas, per exemple, insisteix encara a considerar "perdut" un dietari de Verdaguier escrit en la seva darrera època, quan recentment s'ha fet pública l'existència d'aquest document, zelosament custodiat per un particular. La discrepància, però, és més rellevant quan el crític afirma que, per a la publicació de *Totes les obres* de Verdaguier, "s'ha pogut comptar amb els resultats de tesis doctorals ja publicades [...] o encara inèdites". No és pas veritat. Justament l'oblit d'algunes tesis publicades –i d'edicions crítiques que s'han volgut ignorar– ha estat la causa dels nombrosos "errors" –no pas errates– que els editors han hagut d'advertir al lector al capdavant del darrer volum d'aquestes obres completes...

A propòsit d'aquestes mancances, voldria recordar a Molas el consell que ell mateix donava als verdaguieristes, en un article publicat en aquest diari: "El que hem de fer tots plegats és [...] no traïr la racionalitat que és pròpia de l'ofici científic". Doncs això.

Poesies
amatòries
de
joventut
Edició
crítica de
Narcís
Garolera

Pròleg
d'Anton
Carrera
Galerada
Cabrera de
Mar, 2007

Narcís
Garolera
edita un nou
llibre de
Jacint
Verdaguer.

ROBERT RAMOS

El jove poeta

Recentment ha sortit una edició crítica del llibre pòstum de Verdaguier *Jovenívoles* a cura de Narcís Garolera. El llibre és molt manejable i els poemes que conté, tot i ser pòstum, foren escrits el 1865 o en dates molt properes. El llibre de què ens fem ressò és interessant perquè veiem que en aquesta època el jove Verdaguier opta per una llengua molt viva d'impressionant riquesa lèxica i amb gran coneixement de noms d'ocells i plantes que tant de joc donaran a la seva obra posterior.

La major part dels poemes estan amarats de cançó tradicional catalana ben viva aleshores a la plana de Vic i en altres indrets. En un magistral estudi, el 1947 J.M. de Casacuberta ens diu que era tal la seva passió per aquestes cançons que fins i tot s'oferia a suplir pastors en les seves feines a canvi que li ensenyessin cançons. En aquesta època Verdaguier també envia moltes d'aquestes cançons a Milà i Fontanals i a Marià Aguiló.

No només la cançó popular té presència en aquest recull verdaguieria que és *Jovenívoles*, sinó que també n'hi tenen els mites, com ara el del *Gorg negre*, i els follets. En una paraula, el jove Verdaguier ja està impregnat del folklore en el sentit recte de la paraula que tant de protagonisme tindrà a *Canigó* i, recordem-ho, que també és emprat per grans escriptors europeus del XVIII i del XIX.

Els poemes que conté el volum foren publicats el 1924-1925 per Francesc Matheu. No cal dir que devem molt a aquest eminent verdaguieria. Llàstima que, des d'un punt de vista filològic, no sempre l'encertà, perquè introduí correccions innecessàries, si tenim en compte que fou Verdaguier l'escriptor modern que Fabra

tingué més present, i vénen molt a totes les paraules de Pla que "la llengua de Fabra no és la llengua dels noucentistes sinó la llengua de Verdaguier de Ruyra i de Maragall". També tingué algunes errades de lectura pel que fa als manuscrits. D'aquests errors de Matheu, per posar-ne un exemple, en trobem un de molt significatiu al volum *Rondalles*, concretament a la llegenda *Lo mariner de Sant Pau*, ja que on el manuscrit diu "Per remenar lo blat de moro dins la olla" Matheu transcriví "remenar lo blat de moro dins sa bolla". I així sortí en totes les edicions posteriors fins que ho esmenà Andreu Boch i Rodoreda, i aquest és només un exemple.

Pel que fa a les edicions de *Jovenívoles*, és una llàstima que tot els editors s'hagin fiat de la bondat de l'edició de Matheu. La que ens ocupa, però, de Garolera ha estat feta a partir dels manuscrits, que són un gran exemple de l'exigència que el poeta de Folgueroles tenia envers la seva obra, ara ratllant paraules o substituint-ne. Totes aquestes variants anteriors i posteriors han estat anotades per l'editor, que, a més a més, dóna en notes moltes explicacions de tipus lingüístic. Pel que fa a la normativització dels textos, ho ha fet fins on era possible però respectant sempre el geni de Verdaguier i seguint el mateix criteri que seguí Riba en l'edició de *Nausica* de Maragall. Aquesta edició que comentem és, des del punt de vista filològic, l'única fiable.

El pròleg que acompanya l'edició fet per Anton Carrera està ben documentat i escrit. És molt recomanable la lectura d'aquest llibre tant per a qui és amant de Verdaguier, perquè que hi pot veure la qualitat que el poeta ja tenia als vint anys, com per a qualsevol amant de la poesia, perquè amb la seva lectura pot passar estones delicioses, ja que la llengua de Verdaguier és una autèntica delícia i mai no és encarcerada.

Joan-Antoni
Paloma
Tous